

MİLLETLERARASI ANLAŞMA**Karar Sayısı : 2007/11668**

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği arasındaki mali işbirliği çerçevesinde temin edilecek mali yardımların uygulanmasına ilişkin Anlaşma çerçevesinde, Ülkemiz ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında 2006 yılında Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kuş gribi salgınına yönelik katılım öncesi mali yardım programına ilişkin Ankara'da imzalanan ekli "Finansman Anlaşması"nın 17/3/2006 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 18/1/2007 tarihli ve HUMŞ-17 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'na 30/1/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A. GÜL
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. BABACAN
Devlet Bakanı

C. ÇİÇEK
Adalet Bakanı

H. ÇELİK
Milli Eğitim Bakanı

M. M. EKER
Tarım ve Köyişleri Bakanı

M.H.GÜLER
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

A. ŞENER
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M.AYDIN
Devlet Bakanı

M. V.GÖNÜL
Milli Savunma Bakanı

F. N. ÖZAK
Bayındırlık ve İskan Bakanı

M. BAŞESGİOĞLU
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

A. KOÇ
Kültür ve Turizm Bakanı

M. A. ŞAHİN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

A.AKSU
İçişleri Bakanı

R.AKDAĞ
Sağlık Bakanı

A. COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

O. PEPE
Çevre ve Orman Bakanı

B. ATALAY
Devlet Bakanı

A.COŞKUN
Devlet Bakanı V.

K. UNAKITAN
Maliye Bakanı

B. YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

FİNANSMAN ANLAŞMASI

Taraflardan biri Avrupa Topluluğu (bundan sonra "TOPLULUK" olarak anılacaktır) adına ve onu temsilen hareket eden Avrupa Komisyonu (bundan sonra "KOMİSYON" olarak anılacaktır), diğeri de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra "ALICI" olarak anılacaktır) olmak üzere aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Aşağıdaki 1. maddede bahsolunan tedbir, bu Anlaşmada ortaya konulan hükümler uyarınca Topluluk bütçe kaynaklarından finanse edilir ve uygulanır. Aşağıda yer alan 1. maddenin uygulanacağı teknik, yasal ve idari çerçeve Komisyon ile Alıcı arasında imzalanmış olan 14 Mayıs 2004 tarihli Çerçeve Anlaşmanın ekindeki Genel Hükümler kısmında ortaya konulmuş ve bu Anlaşmanın ve ekindeki "Özel Hükümlerin şartları ile desteklenmiştir.

MADDE 1 – KAPSAM VE KONU

TOPLULUK, yardım programının bir parçası olarak aşağıdaki tedbirin finansmanını hibe şeklinde gerçekleştirmek suretiyle katkıda bulunur:

Program Numarası: PHARE/2006/17-966

Başlık : 2006 yılında Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kuş gribi salgınına yönelik Katılım Öncesi Mali Yardım Programı

Süre : 30 Kasım 2008'ya kadar

MADDE 2- TOPLULUĞUN TAAHHÜDÜ

Bundan sonra “Avrupa Topluluğu Hibesi” olarak anılacak olan Topluluğu mali katkısı azami **8.350.000 Euro** olarak belirlenmiştir.

MADDE 3- SÜRE VE GEÇERLİLİK TARİHİ

Mevcut tedbirle ilgili olarak, bu Anlaşmanın hükümleri uyarınca Avrupa Topluluğu Hibesine ilişkin sözleşmeler **30 Kasım 2008** tarihine kadar imzalanabilirler. Tüm sözleşmelerin bu tarih itibarıyla imzalanmış olması gerekmektedir. Avrupa Topluluğu Hibesinden bu tarihe kadar gerçekleştirilmeyen sözleşmeler nedeniyle artan fonlar iptal edilecektir. Avrupa Topluluğu Hibesine ilişkin sözleşmelerinin uygulaması için son tarih **30 Kasım 2009**'dur.

Ancak istisnai durumlarda Komisyon, Alıcı tarafından zamanında ve uygun bir şekilde talep edilmesi ve haklı bir sebebe dayanması koşuluyla, sözleşme imzalama ve ödemelere ilişkin süreci uygun bir şekilde uzatabilir. Fon ödemelerine, bu program dahilinde akdedilen sözleşmelerin uygulanması sırasında girilen borçların uygun bir şekilde karşılanması için sözleşmelerin uygulanması için son tarihten sonra 12 aya kadar devam edilebilir.

Bu Finansman Anlaşması ödemeler tamamlandığında sona erer. O tarihe kadar ödenmemiş tüm fonlar Komisyona iade edilir.

MADDE 4- ADRESLER

Tedbirin uygulanmasına ilişkin yazışmalar, tedbirin numarası ve başlığı da belirtilmek suretiyle aşağıdaki adresler üzerinden yapılacaktır:

TOPLULUK İÇİN:

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği
Uđur Mumcu Cad. No:88/4
Gazi Osman Paşa 06700
Ankara TÜRKİYE
Faks : (+90. 312) 446 67 37

ALICI için :

Avrupa Birliği Genel Sekreterliđi
Eskişehir Yolu 9.km 06800
Ankara, TÜRKİYE

MADDE 5- ORJİNAL NÜSHA SAYISI

Bu Anlaşma iki nüsha olarak İngilizce dilinde düzenlenmiştir.

MADDE 6- YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma her iki taraf tarafından imzalandığı gün yürürlüğe girer. Bu tarihten önce yapılan hiçbir harcama Avrupa Topluluğu Hibesinde karşılanamaz.

Ekleri bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir.

Ankara

Ankara

Tarih : 17.03.2006

Tarih: 09.03.2006

Alıcı adına:
Oğuz Demiralp
Büyükelçi
Genel Sekreter

Topluluk Adına:
H. J. Kretschmer
Avrupa Komisyonu Temsilcisi

Ekler

1. Çerçeve Anlaşma
2. Özel Hükümler
3. Şeffaflık / Açıklık

ÖZEL HÜKÜMLER

2006 yılında Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kuş gribi salgınına yönelik Katılım Öncesi Mali Yardım Programı

STRATEJİ

Bu bölümdeki bilgiler 10 Ocak 2006 tarihindeki durumu açıklamaktadır.

Genel bilgiler

2003 yılı sonlarında bir çok Güneydoğu Asya ülkesinde başlayan, daha yakın dönemde Avrupa'nın bazı bölümlerinde de ortaya çıkan ve devam eden yüksek derecede patojenik kuş gribi (HPAI) salgınları, her iki bölgedeki tavukçuluk endüstrisine büyük zarar vermiş ve kamu sağlığı konusunda küresel boyutta, önemli endişeler doğurmuştur. HPAI'nın coğrafi yayılımı, insan boyutu, büyük sosyal ve ekonomik potansiyel etkisinin daha önce örneği görülmemiştir. Kontrol tedbirlerine rağmen hastalık, daha fazla ekonomik kayba sebep olarak, yüz milyonlarca çiftlik hayvanı yetiştiricisinin geçim kaynağını tehdit ederek ve bölgesel ve uluslararası ticareti aksatarak yayılmaya devam etmektedir.

Türkiye, bugüne kadar iki kuş gribi salgını yaşamıştır. Birincisi Balıkesir'in Manyas ilçesinde ortaya çıkmıştır. Bu salgın 1 Ekim 2005'te tespit edilmiştir ve Weybridge'deki (İngiltere) AB referans laboratuvarı 13 Ekim'de HPAI H5N1 mikrobunun varlığını onaylamıştır. İl veterinerlik yetkilileri tarafından sağlık önlemleri vakit kaybetmeksizin alınmış ve 7 Ekim'de 3 kilometrelik bir koruma alanı oluşturulmuştur. 8-16 Ekim tarihleri arasında bütün (1000'in üzerinde) kümes hayvanları itlaf edilmiştir. İki tavuk çiftliğindeki yaklaşık 16000 adet tavuktan oluşan bir sürü de 9 Ekim'de itlaf edilmiştir. Koruma alanının yanı sıra, 10 km. yarı çaplı bir gözetim alanı da oluşturulmuştur. Gözetim alanı içerisinde alınan tedbirler, canlı kümes hayvanı taşınmasının yasaklanmasını, yemeklik ve kuluçkalık yumurtaların nakliyesiyle ilgili bir düzenleme yapılmasını, pazarlardaki kümes hayvanı ticaretiyle yabancı kuşların avlanmasının yasaklanmasını ve çiftçilerin kümes hayvanlarını belirli sınırlar içerisinde tutmalarını ve yabancı kuşlara temas etmemelerini sağlamak amacıyla yapılan yerel bir bilgilendirme seferberliğini içeriyordu. Kuş gribi salgını kısa bir süre içinde kontrol altına alınmasına ve insanlara bulaşması konusunda hiçbir belirti olmamasına rağmen ekonomik etkisi çok olumsuz olmuştur.

İkinci salgın Iğdır'ın Aralık ilçesinde ortaya çıktı. Bornova referans laboratuvarı 26 Aralık 2006'da H5 mikrobunun varlığını tespit etti. Sağlık önlemleri hemen alındı. 3 Ocak'ta, Aralık'ın 200 km. (125 mil) batısındaki Erzurum'da, oradaki kuş gribine bağlı olduğundan şüphe edilen tavuk ölümleri sonrasında, kümes hayvanları yetkililer tarafından itlaf edildi. Her iki bölgedeki kümes hayvanlarına yüksek derecede patojenik H5N1 mikrobi bulaşmış olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan başka testler de devam etmektedir. Bu arada, şehirlerde karantina tedbirleri alınmış ve yüzlerce kuş ihtiyati olarak itlaf edilmiştir. Alınan örnekler Weybridge'deki (İngiltere) AB referans laboratuvarına gönderilmiştir. 5 Ocak 2006'da, Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde iki çocuğa H5N1 kuş gribi bulaştığının tespit edilmesiyle ilk insan vakaları görüldü.

Hayvan sağlığı yönü

Türkiye Cumhuriyeti bulaşıcı hayvan hastalıklarının kontrol edilmesi sistemini AB üyesi ülkelerin sistemleriyle uyumlaştırmaktadır. Türkiye aynı zamanda ulusal mevzuatını AB

Veterinerlik Mevzuatı hükümleriyle de uyumlaştırma süreci içindedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma perspektifi daha etkin hastalık kontrolü ihtiyacına daha da önem kazandırmaktadır.

İnsan sağlığı yönü

Ülkenin 81 ilinden dokuzundan insan vakaları bildirilmiştir. Ancak virüs 32 ilden bildirilen salgınlarla hayvanlar arasında daha geniş çapta yayılmıştır. Bu yüzden, daha fazla insana 5HN1 bulaşması için önemli potansiyel bulunmaktadır.

Şu anda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), hastalığın insandan insana bulaşmasıyla ilgili hiçbir kanıt olmadığı için, salgın hastalık alarmı seviyesini 3. aşamada tutmaktadır. Ancak, insan sağlığı üzerindeki hem doğrudan H5N1'den hem de virüsün bir salgın hastalık mikrobuna dönüşmesi ihtimalinden kaynaklanan tehdit oldukça büyüktür. Kamuda kuş gribiyle ilgili olarak oluşan endişe, grip benzeri belirtilerle teşhis için başvuran insan sayısında büyük artış oluşmasına sebep oldu. Salgın sırasında gözetimi zorlaştıran bir etken de mevsimsel bir "grip benzeri" hastalığın ortaya çıkmasıdır.

Türkiye, önleyici sağlık hizmetlerini AB normlarına uyum süreci bağlamında orta vadeli öncelik olarak değerlendirmiştir. Bu sebeple, etkili bir bulaşıcı hastalık gözetim ve kontrol sistemi, kamu sağlığının korunması için başlıca araçlardan biri olduğu düşünülmektedir.

Uluslararası tepki

Dünya Bankası, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanmak üzere 30 milyon \$'lık bir "Kuş Gribi ve Salgın Hastalıklara Karşı Hazırlıklı Olma ve Müdahale Projesi" teklif etmiştir.

Aşağıda açıklanan proje, *Kuş Gribi ve Salgın Hastalıklara Hazırlıklı Olma ve Müdahale Projesi*'ni tamamlayıcı niteliktedir ve onunla eşgüdüm içerisinde uygulanacaktır.

4. AMAÇLAR, TANIM VE KOŞULLAR

TR 06 AI – Kuş Gribine Hazırlıklı Olma ve Müdahale Projesi

Bu proje, Kuş gribi salgınları şeklinde ortaya çıkan acil durum karşısında yapılacakların yanı sıra, Katılım Ortaklığının kısa vadeli hedeflerine, yani büyük hayvan hastalıklarını ortadan kaldırmak ve kalıntı ve zoonoz (zoonosis) kontrol programları uygulamak amacıyla bir strateji benimsenmesine yönelik olacaktır. Bu projenin amacı, kuş gribinin erken teşhisi de dahil olmak üzere, kuş gribinin kontrolü ve ortadan kaldırılması için gerekli veterinerlik hizmetlerinin güçlendirilmesidir. Proje ayrıca, teşhisle ilgili testlerinin geliştirilmesi ve erken müdahale kapasitesinin artırılması yoluyla veterinerlik hizmetleri altyapısının, ülke kamu sağlığı gözetiminin ve mücadele sistemlerinin gelişmesine de yarayacaktır.

Aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir:

- Mevcut düzenlemeler ve kurallar gözden geçirilecek ve hukuki çerçeveyi genişletmek için bir strateji hazırlanacaktır. Bu, hastalık kontrolü, önlenmesi ve yok edilmesi tedbirlerinin Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (DHSÖ) ve AB standartlarına uygun bir şekilde alınmasını sağlayan hayvan ve kamu sağlığıyla ilgili temel politika konularına

yönelik olacaktır. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının ve Sağlık Bakanlığının acil durum planları tek bir ulusal kuş gribi stratejisinde birleştirilecektir.

- Epidemiyolojik çalışmalar ve gözetim programları, hastalık kontrol tedbirlerinin artırılması için gerekli bilginin toplanması amacıyla gerçekleştirilecektir. Hayvan leşlerinin zararsız hale getirilmesi ve Dünya Bankası projesi kapsamında yürütülen tazminat faaliyetleriyle ilgili tavsiyelerde bulunulacaktır.
- Hastalığın kontrol altına alınması ve ortadan kaldırılmasıyla ilgili olarak veterinerlik birimlerine eğitim verilecektir. Eğitim, tarama, örnekleme, bir kuş gribi salgını çıkması durumunda uygulanacak test yöntemleri, epidemiyolojik verilerin analizi, risk değerlendirmesi yapılması ve hastalığın tamamen ortadan kaldırılması konularında yoğunlaşacaktır. Kuşların acı çekirmeden öldürülmesi yöntemlerinin uygulanmasına özel önem verilecektir.
- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının, ona bağlı olan referans laboratuvarlarının ve bölgesel teşhis laboratuvarlarının hayvan hastalıkları gözetimi ve teşhisi kapasitesini iyileştirmek için emniyet tertibatı, laboratuvar ekipmanı ve hızlı test cihazları sağlanacaktır. Bu, Bornova ve Pendik'teki 3. seviye biyogüvenlik (BSL3) laboratuvarlarının donatılmasını ve Ankara ve Konya'daki iki bölgesel laboratuvara ekipman sağlanmasını içerecektir.
- Mikrobiyolojik teşhis, moleküler karakterizasyon ve mutasyon ve anti-viral direncin tespit edilmesi için de genetik analiz gerçekleştirilmesi amacıyla ulusal kamu sağlığı gözetim sisteminin teşhis testi yanıt kapasitesi arttırılacaktır.

Bu proje en az iki tedarik sözleşmesi ve bir hizmet sözleşmesi yoluyla uygulanacaktır.

Belirli bir projenin uygulanmasında yapılması beklenen sözleşme sayısı ve tipine ilişkin olarak yapılan referanslar gösterge niteliğindedir.

Alınan dersler

Bu proje, başta TR 0203.05 Türkiye'nin AB Veterinerlik Müktesebatına Uyumuna Destek projesi olmak üzere, daha önceki projeler ve özellikle hastalığın kontrolü ve ortadan kaldırılması çalışmalarına dahil olup, bu projenin de kapsamında bulunan farklı kurumların koordinasyonundan kaynaklanan güçlükler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Proje sırasında hazırlanan kuş gribi acil durum planı Eylül 2005'te Türk Veterinerlik İdaresi ile birlikte, TAİEX desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetler, Türkiye'de Ekim 2005'teki ilk kuş gribi salgınının etkin bir şekilde idare edilmesini ve ekipman gereksinimlerinin tespiti için bilgi sağlamıştır.

Genel Program Koşulları

Bu programın uygulanması Türk makamlarının öngörülen faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gerekli hizmet ve malzemenin sağlanması için yeterli kaynak temin edilmesi yönündeki taahhüdünü yerine getirmesine bağlı olacaktır.

Finansman Anlaşmasının Türk Hükümeti ile Komisyon arasında imzasından önce, Ulusal Yardım Koordinatörü, proje fişinde belirtilen ulusal katkının mevcudiyetini ve projelerin

sözleşmeleri sırasında katılım öncesi mali yardım ve ulusal katkının kullanım şekli ile ilgili yöntemi teyit edecektir. Yapım işi veya ekipman tedariki içeren herhangi bir proje için, ilgili proje fişinde belirtildiği gibi, projenin toplam geçerli (kabul edilebilir) harcamalarının en az %25'ini oranına eşit bir ulusal ortak finansmanın ödenmesi gereklidir. Eğer söz konusu yapım işi veya ekipmanın toplam maliyeti proje fişinde öngörülenden az ise, katılım öncesi mali yardım miktarı, bu yardımın maksimum oranının proje maliyetini %75 seviyesinde sağlayacak şekilde azaltılabilir. Eğer toplam maliyet, proje fişinde öngörülenden fazla ise gerekli ekstra destek, ilave ulusal katkı ile sağlanacaktır.

5. BÜTÇE

5.1. Bütçe Tablosu

Amaçlar	Katılım Öncesi Araç Fonları			Projeye Sağlanan Ulusal Katkı	Toplam(Katılım Öncesi Araç Fonları ortak finansman) artı
	Kurumsal Kapasite Gelişimi	Yatırım	Toplam (IB ve INV)		
Amaç 1 Kuş Gribine Hazırlıklı Olma ve müdahalede iyileştirme sağlanması	2.200.000 €	6.150.000 €	8.350.000 €	2.050.000 €	10.400.000 €
TOPLAM	2.200.000 €	6.150.000 €	8.350.000 €	2.050.000 €	10.400.000 €

5.2. Ortak Finansman Prensipleri

Programlama Rehberi doğrultusunda Avrupa Topluluğu'nun desteklediği tüm yatırım projeleri ulusal fonlardan ortak finanse edilmek zorundadır. Topluluğun katkı payı toplam geçerli (kabul edilebilir) kamu harcamaların %75'ine kadar yükselebilir. Vergiler, ortak finansman için geçerli (kabul edilebilir) bir kalem değildir.

Kurumsal yapılanma projelerindeki ortak finansman, belli alt yapı ve operasyonel uygulama harcamaları yüklenilerek, Phare/ katılım öncesi aracı yardımlarının verimli ve etkin bir biçimde kullanılması için gereken insan kaynakları ve diğer kaynakların finansmanının sağlanması yoluyla yararlanıcı ülke tarafından karşılanır.

Kurumsal kapasite gelişimi projelerine de bir miktar ortak finansman sağlanacaktır. Yararlanıcı kurum personeline herhangi bir ücret ödenmez. Yararlanıcı personelin projelerin izlenmesi ve uygulama koyulmasıyla bağlantılı görevlerini yerine getirirken oluşan seyahat ve konaklama masrafları ilgili kurumları tarafından karşılanmalıdır.

6. UYGULAYICI KURULUŞLAR

Programdan sorumlu uygulayıcı kuruluş, Türkiye'nin Merkezi Finans ve İhale Birimi'dir

7. UYGULAMAYA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

7.1. Uygulama Metodu

Programın uygulaması, Mali Tüzüğü¹ 53. Madde (1) b (ikinci alternatif)'ni izleyecektir. Yararlanıcı ülke, 164. Madde (1) (a)-(e)'de yer alan şartların her zaman için korunacağını garanti altına alacaktır.

7.2. İhaleyle İlgili Genel Kurallar

İhaleler, Mali Tüzüğü 2. Bölüm, IV. Başlık hükümlerini ve Uygulama Kurallarının² 3.Bölüm, 2. Kısım, Başlık III hükümlerine ve aynı zamanda SEC (2003) 387/2 sayılı Komisyon Kararına³ göre yapılır.

Gerçekleştirilecek eylemin aciliyeti göz önünde bulundurularak, hizmet ve tedarikler Mali Tüzüğü (Komisyon Tüzüğü 2342/2002) Uygulama Kurallarının 242 1. (a) ve 244 1. (a) maddeleri temelinde pazarlık usulü (negotiated procedure) yoluyla sağlanacaktır.

İhale Makamları da, ihalenin veya hibe desteğine ilişkin işlemlerin başlatılacağı gün Europe Aid web sitesinde⁴ yayınlandığı şekilde "Avrupa Birliği'nin genel bütçesinden dış faaliyetler çerçevesinde finanse edilen sözleşmelerle ilgili prosedüre ilişkin Uygulama Rehberi'nde (Practical Guide)" sunulan standart şablon, model ve rehber dokümanları kullanır

8. YARDIMIN YÖNETİMİ

8.1. Proje Yönetimi

Sorumluluklar

---

¹ 1605/2002 sayılı ve 25 Haziran 2002 tarihli Konsey Tüzüğü ; Resmi Gazete sayı L 248; 16.9.2002; syf .1

² 2342/2002 sayılı ve 23 Aralık 2002 tarihli Komisyon Tüzüğü'nün; Resmi Gazete sayı L357; 31.12.2002; syf 1, 1261/2005 sayılı ve 20 Temmuz 2005 tarihli Komisyon Tüzüğü; Resmi Gazete L201, 02.08.2005 syf 1 ile değiştirilmiş hali

³ 25 Mart 2003 tarihinde kabul edilen, Üçüncü Ülkelerle işbirliği sürecinde Avrupa Toplulukları genel bütçesinden finanse edilen yapılmış, tedarik ve hizmet sözleşmeleri için genel düzenlemelere ilişkin SEC (2003) 387/2 sayılı Komisyon Kararı

⁴ Adres : http://europa.eu.int/cmm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

Ulusal Yardım Koordinatörü (NAC) Phare/ katılım öncesi aracı programlarının programlama ve izlenmesi konusunda genel bir yetkiye sahiptir.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) ve Ulusal Yardım Koordinatörü (NAC), Phare/katılım öncesi aracı (Phare Sınır Ötesi İşbirliği (CBC) dahil), ISPA (Katılım Öncesi Yapısal Politikalar (çevre-ulaştırma altyapıları) Aracı) ve SAPARD (Tarım ve Kırsal Kalkınma için Özel Geçiş Programı) ile Yapısal ve Uyum Fonları arasındaki eşgüdümü ortaklaşa olarak sağlamakla sorumludurlar.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) ve Program Yetkilendirme Görevlisi (PAO), programların, Komisyonun talimatnamelerinde yazılı prosedürler paralelinde yürütülmesini sağlayacaktır. Bu görevliler ayrıca, Finansman Anlaşmasının uygulanmasına ilişkin tüm sözleşmelerin, o zaman yürürlükte olan AB'nin devlet yardımları kuralları ile dış yardımların uygulanmasına yönelik prosedür ve standart belgeler kullanılarak imzalanmasını sağlayacaktır.

8.1.2. Sözleşmelerin yapılması ve sonuçlandırılması için son tarih ile programlama için son tarih

- 1) Tüm sözleşmeler en geç 30 Kasım 2008 tarihinden önce yapılmalıdır.
- 2) Bütün sözleşmeler 30 Kasım 2009'dan önce yürürlüğe koyulmalıdır. Bu program altında uygulanan projelerin sözleşme süreleri hiçbir durumda genel taahhüt tarihinden (Md. 166 (2) FR) sonra üç yılı geçemez. Yasal taahhüdün yapıldığı tarihten itibaren üç yıl içinde ödemeye sebep olmayan bütçe taahhütleri geri çekilecektir. (Md. 77 (3) FR)
- 3) Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (DIS) altında, tam (eksiksiz) bir ihale dosyası Temsilciliğe 30 Kasım 2006 tarihine kadar onayı için sunulmalıdır. Buna uyulmaması halinde, Yararlanıcı ülke Ortak İzleme Komitesini durumdan haberdar edecektir. Komite, Ulusal Fonun Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptınının 5. maddesine uygun olarak fonların yeniden tahsisini isteyebilir.

8.1.3. Çevresel Etki Değerlendirme ve Doğanın Korunması

Çevresel Etki Değerlendirmesi (EIA) Direktifinde⁵ belirtilen çevresel etki değerlendirme prosedürleri, Phare/ katılım öncesi aracı altındaki tüm yatırım projeleri için tümüyle geçerlidir. Eğer Çevresel Etki Değerlendirmesi Direktifi tam olarak mevzuata geçirilmediyse, prosedürler bahsi geçen Direktiftekilere benzer olmalıdır. Eğer bir proje, Çevresel Etki Değerlendirmesi Direktifinin 1. veya 2. Eki kapsamına giriyor ise Çevresel Etki Değerlendirmesi prosedürünün yürütülmesi belgelendirilmelidir.⁶

Eğer bir proje önemli doğa koruma alanlarını etkiliyorsa, Habitat Direktifinin 6. maddesine göre yapılacak uygun bir değerlendirme ile belgelendirilmelidir.⁷

⁵ 85/337/AET sayılı Direktif, 5.7.1985 tarih ve L175/40 sayılı Resmi Gazete

⁶ İlgili yatırım proje fişinin ÇED Ekinde

⁷ İlgili yatırım proje fişinin Doğa Koruma Ekinde

Tüm yatırım projeleri, Topluluğun ilgili çevre mevzuatına uygun şekilde yürütülür. Proje fişleri, her bir yatırım projesi altında yürütülen aktivitelerin tipine göre, Topluluğun çevre alanındaki ilgili mevzuatı ile uyumlu özel hükümler (şartlar) içerecektir.

8.2. Mali Yönetim

8.2.1. Prensipler ve Sorumluluklar

Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin başkanlık ettiği, Hazine Müsteşarlığındaki Ulusal Fon, programın mali yönetimini gözetecek ve Avrupa Komisyonu'na rapor vermekle sorumlu olacaktır. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Phare/ katılım öncesi araç fonlarının genel olarak mali yönetiminden ve Phare/ katılım öncesi araç fonlarının bir programından, o programın kapanışına kadar tam olarak sorumludur.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, raporlama ve mali yönetime ilişkin Phare kural, tüzük ve prosedürlerine riayet edilmesini ve bir raporlama ve proje bilgi sisteminin çalışır durumda olmasını temin eder.

Komisyon, fonları, Komisyon ve Türkiye Hükümeti arasında 14 Şubat 2002'de imzalanan ve 3 Eylül 2003'te tadil edilen Mutabakat Zaptı uyarınca Ulusal Fona transfer edecektir.

Bütün ödemeler, Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin talebi üzerine, Ulusal Fon tarafından Merkez Bankası'nda açılacak ve yönetilecek Avro cinsinden münferit bir hesaba, aktarılacaktır. Bütün banka hesapları prensipte, faiz getirisi sağlayan hesap olacaktır.

Mali tüzüğün uygulama kurallarının 3. ve 4. maddelerine göre tahakkuk etmiş faizler yararlanıcı ülkeye aittir. Ancak, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tahakkuk eden faizin tamamının ulusal bütçeye gelir olarak kaydedilmesini temin etmelidir.

Ayrıca, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi faizin Perseus yoluyla düzenli olarak bildirilmesini sağlayacaktır.

8.2.2. Ulusal Fona Ödemeler

Yerel olarak yönetilecek⁸ fonların yüzde yirmisi oranında bir ödeme⁹, Ulusal Fon ile Merkezi Finans ve İhale Birimi/Uygulama Birimleri arasında Finansman anlaşması ve uygulama anlaşmalarının imzasını müteakip Ulusal Fona aktarılacaktır. Ayrıca, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO), Ulusal Fon ile Merkezi Finans ve İhale Birimi/Uygulama Birimleri arasındaki bilgi akışını ve ödeme fonksiyonunun nasıl ele alındığını gösterir şekilde, ortaya konan sistemin bir tanımını ve Program Yetkilendirme Görevlisinin (PAO) atamasını Komisyon'a bildirmek zorundadır.

Yerel olarak¹⁰ yönetilen fonların yüzde otuzu oranında iki müteakip ödeme¹¹ yapılacaktır. İkinci ödeme, halihazırdaki toplam bütçenin¹² yüzde beşi Merkezi Finans ve İhale

⁸ Mali Tüzüğün Uygulama Kurallarına ilişkin 105 (1) maddesinde belirtilen ön finansmanı temsil eden

⁹ Topluluk Programları için öngörülen miktar hariç

¹⁰ Topluluk Programları için öngörülen miktar hariç

Birimi/Uygulama Birimleri tarafından harlandıktan sonra başlatılacaktır. Üçüncü ödeme, halihazırdaki toplam bütçenin¹³ yüzde otuz beşi harcılandığı vakit istenebilir.

Son olarak, dördüncü ödeme halihazırdaki toplam bütçenin¹⁴ yüzde yetmiş harcılandıktan ve bütün sözleşmeler imzalandıktan sonra yapılacaktır.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi istisnai olarak, kararlaştırılan yüzdelerden daha fazla bir ödemeyi, nakit akışı tahmini ile nakit akışı ihtiyaçlarının müteakip dönemde bu yüzdeyi geçeceğini gösterebilirse, talep edebilir. Ulusal Fon, Merkezi Finans ve İhale Birimi ve Uygulama Birimleri hesaplarına program için yatırılan fonların yekunu, halihazırdaki toplam bütçenin yüzde onbeşini geçtiği durumlarda, Komisyon istisnai olarak, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi mevcut fonlarla sözleşme şartlarının yerine getirilemediğini usulüne uygun olarak doğrulanmış kanıtla sağlayabilir, ödemeye izin verebilir.

8.2.3. Ulusal Fondan Uygulama Birimlerine Ödemeler

Ulusal Fon, ödemeleri, Ulusal Fon ile Uygulama Birimleri/Merkezi Finans ve İhale Birimi arasında imzalanan Uygulama Anlaşmalarına uygun olarak, Merkezi Finans ve İhale Birimine yapacaktır. Program için banka hesapları Ulusal Fonun Kurulmasına ilişkin Mutabakat Zaptının 13 maddesi uyarınca programın mali yönetiminden sorumlu Uygulama Birimi/Merkezi Finans ve İhale Birimi adına açılır.

Uygulama, Merkezi Olmayan Uygulama Sistemini takip ettiği sürece, her bir münferit Finansman Anlaşması, Avrupa Komisyonu tarafından önceden onaylanacaktır. Ulusal Fonun kendisinin Merkezi Finans ve İhale Birimi/Uygulama Birimi için ödeme ajansı olduğu durumlarda, Ulusal Fon'dan Merkezi Finans ve İhale Birimi'ne ödeme olmayacaktır. Merkezi Finans ve İhale Birimi, Ulusal Görevlendirme Yetkilisi tarafından Ulusal Yardım Koordinatörüne danışıldıktan sonra atanan bir Program Yetkilendirme Görevlisi tarafından yönetilecektir. Program Yetkilendirme Görevlisi, Merkezi Finans ve İhale Birimi/Uygulama Biriminin yürüttüğü tüm işlemlerden sorumlu olacaktır.

8.2.4. Sözleşmeyle İlgili Alıkoyma Maddelerinin Olması Durumunda Ödemeler

Sözleşmeyle ilgili alıkoyma maddelerinin (teminat dönemi için alıkonan fonlar) olduğu sözleşmelerde, Uygulama Birimi, söz konusu fonların sadece alıkoyma maddeleriyle ilgili ödemelerde kullanılacağını temin etmenin yanı sıra son ödeme tarihi gelene kadar fonların muhafazasından da tam anlamıyla sorumludur.

Ayrıca, Uygulama Birimi, alıkoyma maddeleriyle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesinde yükleniciye karşı tam olarak sorumludur. Son ödemelerin yapılmasından sonra yüklenicilere hala ödenmemiş fonlar, Komisyona iade edilecektir.

8.2.5. Harcamaların Sona Erdirilmesi ve Hesapların Temizlenmesi

---

¹¹ Mali Tüzüğün Uygulama Kurallarına ilişkin 105 (1) maddesinde belirtilen ön finansmanın yenilenmesi veya ara ödemeleri temsil eden

¹² Topluluk Programları için öngörülen miktar hariç

¹³ Topluluk Programları için öngörülen miktar hariç

¹⁴ Topluluk Programları için öngörülen miktar hariç

Sözleşmelerin yerine getirilmesinden sonra en geç on altı ay içerisinde, Ulusal Fon (NF), AB katılım öncesi desteğini ve ortak finansmanı da içeren harcamalara yönelik nihai bildirimini ve devredilen hesapların düzgünlük, kesinlik ve doğruluğuyla ilgili onay belgesini sunacaktır. Bu aşamada, son olarak belgelendirilmiş harcama, uygulama sırasında yükleniciyle anlaşılması olan herhangi bir tasarruf ve kesinti çıkarılmış halde sözleşmenin asıl değerine eşit olmalıdır. Ayrıca bu miktar, sözleşmeyle ilgili alı konan ödenmemiş miktarların ilavesi ile yapılan ödemelere de eşit olmalıdır.

Eğer Komisyondan yapılan ödemeler, son olarak belgelendirilmiş harcamaları geçerse, Ulusal Fon, fazla miktarı nihai bildirim sunulduğunda Komisyona geri verir. Eğer gerçekleştirilmemiş ödemeler varsa (sözleşmeyle ilgili alıkoyma fonları hariç), Ulusal Fon, ödemelerin ne zaman tamamlanacağına ilişkin bir açıklama ve tahmini bütçe sunmalıdır. Ulusal Fon, gerçekleştirilmemiş ödemeler ve sözleşmeye ilişkin olarak alı konan fonlar ile ilgili gelişmeleri, üç aylık dönemler halinde rapor etmelidir. Eğer bunlar yükleniciye ödenmezse, Komisyona geri verilmelidir.

Nihai Bildirimin değerlendirilmesinden sonra, Komisyon, harcamanın Topluluk kurallarına göre gerçekleştirilmediğini saptarsa, Topluluk finansmanı kapsamında çıkarılması yönündeki görüşünü belirtecektir.

Komisyonun kontrolle ilgili sonuçları ve harcamanın finansman dışında kalacağı yönündeki Komisyon kararları, yazılı cevabın ulaştırılması için bir aylık süre tanınacak şekilde NF'ye yazılı olarak bildirilecektir.

NF'nin yazılı cevabının alınmasından sonra bir ay içerisinde herhangi bir anlaşma sağlanamazsa Komisyon, Topluluğun uğradığı zararın yanı sıra ihlalin durumunu, önemini ve riayetsizliğin ne derecede olduğunu göz önünde bulundurarak hariç tutulacak miktarı saptayacak ve karar verecektir.

Hariç tutulacak miktarlara ilişkin kararın ardından, uygun görülmeyen tüm harcamalar, aşağıda şart koşulan müteakip finansman cezalandırmaları ve usulsüzlüklerin ele alınmasına hanel getirmeksizin karşılanacaktır.

Fonlar, Ulusal Fondan doğrudan geri ödeme yoluyla yada Topluluk kurallarına uygun olarak tazminat yoluyla karşılanacaktır.

9. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Projenin uygulanması Ortak İzleme Komitesi (OİK) tarafından izlenecektir. Ortak İzleme Komitesi, Ulusal Yardım Koordinatörü, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Komisyon birimlerinden oluşur. OİK, Finansman Anlaşması ve Katılım Ortaklığı belgesinde yer alan amaçların karşılanması yönündeki gelişmelerinin değerlendirilmesi amacıyla tüm Phare/katılım öncesi aracı destek programlarının incelenmesi için yılda en az bir kez toplanır. OİK, önceliklerin değiştirilmesi veya Phare/ katılım öncesi aracı fonlarının yeniden tahsisi

konusunda tavsiyeler verebilir. Ayrıca, OİK, katılım öncesi AB fonlu tüm yardım programlarının (Phare/ katılım öncesi aracı, ISPA, SAPARD) gelişimini incelemek amacıyla yılda bir kez toplanacaktır

Phare / katılım öncesi programı için, Ortak İzleme Komitesine, Ulusal Yardım Koordinatörü, her bir Uygulama Biriminin (Merkezi Finans ve İhale Biriminin) Program Yetkilendirme Görevlisi ve Komisyon birimlerinden müteşekkil Sektörel İzleme Alt Komiteleri (SİAK) yardımcı olacaktır. Sektörel İzleme Alt Komiteleri, Ortak İzleme Komitesi tarafından uygun izleme sektörlerinde bir araya getirilen her bir programın ilerlemesini, bileşenleri ve sözleşmeleriyle beraber detaylı şekilde gözden geçirecektir. Her sektör, Uygulama Birimlerinde hazırlanacak düzenli izleme raporları ve bağımsız değerlendirme ekibince gerçekleştirilecek ara değerlendirme temelinde bir Sektörel İzleme Alt Komitesince idare edilecektir. Sektörel İzleme Alt Komiteleri, gerçekleştirileceklerini temin ederek programların/projelerin yönetimi ve proje tasarımı konularında tavsiye kararları ortaya koyar. Sektörel İzleme Alt Komiteleri, Ortak İzleme Komitesine rapor verecek ve o sektörde AT tarafından finanse edilen tüm programlar ile ilgili detaylı raporları iletacaktır.

Komisyon Birimleri, programın, ara (interim) (merkezi veya merkezi olmayan) ve / veya sonradan (ex-post) değerlendirmelere tabi olmasını sağlayacaktır.

10. DENETİM, MALİ KONTROL, SAHTECİLİĞİN ÖNLENMESİNE YÖNELİK TEDBİRLER, ENGELLEYİCİ VE DÜZELTİCİ EYLEMLER

10.1. Komisyon ve Avrupa Sayıştay'ının Gözetim ve Mali Kontrolü

Tüm Finansman Anlaşmaları ve yapılan sözleşmeler, Komisyon'un (Avrupa Sahteciliği Önleme Ofisi dahil) gözetim ile mali kontrolüne ve Avrupa Sayıştayının denetimine tabidir. EDIS, faydalanıcı ülkedeki Uygulama Birimlerine uygulanmadığı sürece, buna ilgili aday ülkede Delegasyon tarafından yürütülen, ihale ve sözleşmelerin önceden tetkiki gibi önlemler dahildir.

Topluluğun mali çıkarlarının etkin şekilde korunmasını teminen, Komisyon (Avrupa Sahteciliği Önleme Ofisi dahil), (Euratom EC) 2185/96¹⁵ sayılı Konsey Tüzüğünde öngörülen prosedürlere uygun olarak yerinde kontrol ve denetimler uygulayabilir.

Yukarıda açıklanan kontrol ve denetimler Topluluk fonlarını alan tüm yüklenici ve alt-yüklenicilere uygulanabilir.

Ulusal Fon'un ve uygulanabildiği yerlerde Merkezi Finans ve İhale Biriminin ve ilgili Uygulama Birimlerinin hesapları ve işlemleri; Komisyonun ve Avrupa Sayıştay'ının¹⁶

sorumlulukları saklı kalmak üzere, Komisyonun takdiri üzerine, Komisyon tarafından veya dışarıdan bir denetçiye ihale edilerek kontrol ettirilebilir.

¹⁵ 11 Kasım 1996 tarih ve 2185/96 sayılı Konsey Tüzüğü, 15.11.1996 tarih ve L 292 sayılı Resmi Gazete sayfa 2

¹⁶ Çerçeve Anlaşma ile ilişkili olarak, Finansman Anlaşmasının Genel Hükümlerine atfen

10.2. Faydalanıcı Ülkenin Yükümlülükleri

10.2.1. Denetim ve Mali Kontrol

Phare/ katılım öncesi aracı fonlarının sağlam mali yönetiminin sağlanması amacıyla, Faydalanıcı Ülke genel kabul görmüş ilkeler ve mevcut standartlarla uyumlu bir yönetim ve kontrol sistemine sahip olmalıdır. Bu sistem Mali Tüzüğün 164. maddesinde hükümlenen gereklilikleri yerine getirmeli ve özellikle Topluluk yardımı üzerindeki istihkakların doğruluğu, düzgünlüğü, ve uygunluğuna ilişkin yeterli güvence sağlamalıdır.

Faydalanıcı Ülkenin yönetim ve kontrol sistemleri, 438/2001¹⁷ sayılı Komisyon Tüzüğü'nün madde 7 (2)'sinde belirtildiği üzere, yeterli denetim takibi sağlamalıdır.

Yetkili ulusal mali kontrol makamı, programın uygulanmasında rol alan tüm aktörlere ilişkin uygun mali kontroller yapacaktır.

Her yıl bir denetim planı ve yürütülen denetimlerin sonuçlarının ve ana tavsiyelerinin bir özeti ve geçmiş tavsiyelere ilişkin takibin anahatları Komisyon'a gönderilecektir. Denetim raporları Komisyon'un tasarrufu altında olacaktır.

10.2.2. Engelleyici Önlemler

Faydalanıcı ülke ihale veya hibe tahsis prosedürünün herhangi aşamasında olduğu kadar, ilgili sözleşmelerin uygulanması aşamasında da, aktif ve pasif yolsuzluğun¹⁸ engellenmesi ve karşı çıkılmasına yönelik uygun önlemleri alır.

Programın uygulanmasından sorumlu personel de dahil, faydalanıcı ülkedeki yetkililer, herhangi bir çıkar çatışması riskinden kaçınmak amacıyla gerekli önlemleri alır ve bu tarz bir çıkar çatışması olması yada ortaya çıkması ihtimalinin oluşması durumunda Komisyon'u derhal bilgilendirir.

---

¹⁷ 2 Mart 2001 tarih ve 438/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü, 3.3.2001 tarih ve L 63 sayılı Resmi Gazete, syf.21

¹⁸ Aktif yolsuzluk, kasıtlı olarak doğrudan yada bir aracı vasıtasıyla çıkar sağlamak üzere bir görevlinin kendisi için veya 3. bir şahıs için bir faaliyette bulunması veya görevine uygun faaliyette bulunmaktan kaçınması veya Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarına zarar verecek veya verebilecek şekilde resmi görevini ihlal eden faaliyette bulunması olarak tanımlanabilir.

Pasif yolsuzluk, kasıtlı olarak bir memurun doğrudan yada bir aracı vasıtasıyla, herhangi bir çıkarı (avantajı) talepte bulunması veya kendisi veya bir şahıs için kabul etmesi veya böyle bir çıkar taahhüdünü kabul etmesi veya görevine uygun faaliyette bulunmaktan kaçınması veya Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarına zarar verecek veya verebilecek şekilde resmi görevini ihlal eden faaliyette bulunması olarak tanımlanabilir.

10.2.3. Sahteciliğin Önlenmesine Yönelik Tedbirler ve Düzeltici Eylemler

Yararlanıcı ülkeler, öncelikle, ulusal veya Topluluk kontrollerini müteakip, şüpheli ve gerçekleşen sahtecilik ve usulsüzlük vakalarının araştırılmalarını ve tatmin edici şekilde ele alınmalarını sağlamakla yükümlüdürler.

Ulusal otoriteler, 1681/94¹⁹ sayılı Komisyonun Tüzüğünde öngörülene benzer bir kontrol ve raporlama mekanizmasının işlemlerini sağlayacaklardır.

Özellikle, tüm şüpheli ve gerçekleşen sahtecilik²⁰ ve usulsüzlük²¹ vakaları ile bunlara ilişkin olarak ulusal yetkililerce alınan tüm tedbirler, gecikmeksizin Komisyon servislerine bildirilmelidir. Eğer rapor edilecek herhangi bir şüpheli ve gerçekleşen sahtecilik ve usulsüzlük vakaları yok ise, yardım alan ülke her üç aylık dönemin bitimini takiben iki ay içinde Komisyon'u bu konuda bilgilendirecektir.

Uygunsuzluk veya sahtecilik durumunda, Faydalanıcı Ülke o uygunsuzluğa ilişkin gerekli mali düzeltmeyi yapacaktır. Faydalanıcı Ülkenin yaptığı düzeltmeler Topluluk katkısının tamamını veya bir kısmını iptal etmeye dayanmalıdır. Bu şekilde serbest bırakılan Topluluk fonları, Ulusal Fona ilişkin Mutabakat Zaptının 5.maddesi doğrultusunda, Ulusal Fon tarafından programın amaçları doğrultusunda kullanılabilir.

10.3.Usulsüzlük veya Sahtecilik Durumunda Fonların Geri Alınması

Programın uygulaması sırasında veya bir denetim sonucu tespit edilen kanıtlanmış herhangi usulsüzlük²² veya sahtecilik²³ fonların Komisyon tarafından geri alınmasına sebebiyet verecektir.

Gerekli soruşturmalardan sonra Komisyon;

a) Faydalanıcı Ülkenin uygunsuzlukların önlemesi, tespiti ve düzeltilmesine ilişkin yükümlülüklerine uymadığına,

(b) bir projenin uygulamasının, tahsis edilen yardımın bir kısmına veya tamamına uygun olmadığına,

(c) yönetim veya kontrol sisteminde uygunsuzluklara neden olabilecek ciddi aksaklıklar olduğuna

¹⁹ 11 Temmuz 1994 tarih ve 1681/94 sayılı Komisyon Tüzüğü, 12.7.1994; syf.43

²⁰ Sahtecilik, kasıtlı olarak veya ihmal sonucu; doğru olmayan veya eksik beyanların veya dokümanların, kullanım veya yanlış sunum yoluyla, Avrupa Toplulukları genel bütçesinden gelen veya AT tarafından yönetilen veya AT adına kullanılan fonları yasaya aykırı olarak alıkoyma veya zimmete geçirme; belli bir yükümlülüğün ihlaline neden olacak şekilde bilgi saklamak; verilen fonların verilmiş amaçları dışında kullanılması olarak tanımlanabilir.

²¹ Usulsüzlük, bir ekonomi işleticisinin (economic operator), açıklanamaz bir harcaması ile Topluluk genel bütçesini veya Toplulukça yönetilen bütçeleri zarara uğratma sonucunu doğuran veya doğurabilecek bir eylemi veya ihmaliyle bu Finansman Zaptının veya sözleşmelerinin, Topluluk veya Ulusal hukukun herhangi bir hükmünün ihlali olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda "Topluluk Hukuku", Finansman Zaptı'nın taraflarına uygulanacak Topluluk kurallarının bütünü olarak tanımlanacaktır. (örn.: Avrupa Anlaşmaları, Çerçeve Anlaşmalar, Ulusal Fonun Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı vs)

²² Yukarıdaki tanıma bkz

²³ Yukarıdaki tanıma bkz

karar verirse, söz konusu programa ilişkin sonraki finansmanı askıya alabilir, ve gerekçelerini belirterek, Faydalanıcı Ülkenin yorumlarını iletmesini ve uygun olduğu ölçüde belirlenen zaman dilimi içinde düzeltmeleri yapmasını isteyebilir.

Komisyon tarafından tespit edilen süre sonunda bir anlaşmaya varılamamışsa ve gerekli düzeltmeler yapılmamışsa - Faydalanıcı Ülkenin yorumunu da dikkate alarak – Komisyon üç ay içinde aşağıdakilere karar verebilir:

(a) söz konusu program için herhangi bir ödemenin iptali veya azaltılması, veya

(b) ilgili programa tahsis edilen yardımın tamamını veya bir kısmını iptal ederek gerekli mali düzeltmelerin yapılması.

Komisyon bir düzeltmenin miktarına karar verirken, orantılılık ilkesini, usulsüzlüğün tipini ve Faydalanıcı Ülkenin yönetim ve kontrol sisteminde bulunan eksikliklerin boyutunu ve mali etkilerini dikkate alacaktır.

Yukarıda (a) ve (b) ile ifade edilen kararların alınmaması durumunda, programın finansmanı ivedilikle devam edecektir.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, kullanılmamış fonların veya yanlış ödenmiş miktarların, bildirim tarihinden itibaren altmış gün içinde geri ödenmesini temin edecektir. Eğer Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) ödenecek miktarı Komisyona iletmez ise, yararlanıcı ülke Komisyona aynı miktarı ödemekle yükümlü olacaktır.

Geç ödemelerdeki faiz oranı, Mali Tüzük'te belirtilen hükümler uyarınca, ödenmeyen toplam üzerinden alınacaktır.

11.GÖRÜNÜRLÜK VE TANITIM

Program Yetkilendirme Görevlisi, programdan finanse edilen tüm faaliyetlerin uygun şekilde tanıtılmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktan sorumlu olacaktır. Bu, Komisyonla yakın işbirliği içinde gerçekleştirilecektir. Daha fazla ayrıntı, “Görünürlük/Tanıtım” ekinde yer almaktadır.

12. ÖZEL KOŞULLAR

Üzerinde anlaşmaya varılmış taahhütlerin, Türk Hükümeti'nin kontrolü dahilindeki nedenlerle yerine getirilmemesi halinde, Komisyon, kendisi takdir etmek üzere programı, tamamını veya bir bölümünün iptali ve/veya kullanılmamış fonların katılım öncesi mali yardımın hedeflerine uygun diğer amaçlar için yeniden tahsisi amacıyla gözden geçirebilir.

AVRUPA BİRLİĞİ KATILIM ÖNCESİ PROGRAMLARININ BİLGİLENDİRME VE TANITIMI HAKKINDA EK

1. Amaç ve kapsam

Avrupa Birliği katılım öncesi programlarından alınacak yardımla ilgili bilgilendirme ve tanıtım tedbirlerinin, tüm başvuran ülkelerde AB hareketi konusunda kamusal bilinci ve şeffaflığı artırması ve bu tedbirlerin tutarlılığını resmetmesi amaçlanmaktadır. Bilgilendirme ve tanıtım katılım öncesi programdan sağlanacak bir mali yardımı içerebilir.

2. Genel prensipler

Finansman Zaptının ve diğer yardım kaynaklarının uygulamasıyla görevli ilgili Program Yetkilendirme Görevlisi yerinde tanıtımdan sorumlu olacaktır. Tanıtım, bu amaçla alınan tedbirler hakkında bilgilendirilen Komisyon Temsilciliği ile işbirliği içinde gerçekleştirilecektir.

Ulusal veya yerel düzeyde yetkili makamlar, bu düzenlemelerin etkin olarak uygulanmasına yönelik uygun idari adımları atacaklar ve Avrupa Komisyonu Temsilciliği ile işbirliği yapacaklardır.

Aşağıda belirtilen bilgilendirme ve tanıtım tedbirleri, Yapısal Fonları düzenleyen Tüzük hükümlerine ve kararlara dayalıdır. Bu Tüzük ve kararlar;

- 1159/2000 (EEC) sayılı Tüzük, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi No: L130/30, 31 Mayıs 2000,
- 31 Mayıs 1994 tarihli Komisyon Kararı; Avrupa Birliği Resmi Gazetesi No: L152/39, 18 Haziran 1994,

ISPA ile ilgili özel hükümler aşağıdaki kararda yer almaktadır:

- 22 Haziran 2001 tarihli Komisyon Kararı; Avrupa Birliği Resmi Gazetesi No: L182/58

Bilgilendirme ve tanıtım tedbirleri yukarıda belirtilen Tüzük ve kararlardaki hükümler ile uyumlu olmalıdır. Ulusal, bölgesel ve yerel makamlar için uyum ile ilgili bir rehber ülkenin Avrupa Komisyonu Temsilciliği'nden temin edilebilir.

3. Katılım öncesi programlar ile ilgili bilgilendirme ve tanıtım

Bilgilendirme ve tanıtım, Finansman Anlaşması süresi için ulusal, bölgesel ve yerel yetkili makamlar tarafından, Avrupa Komisyonu Temsilciliği ile işbirliği içerisinde tanımlanan tutarlı tedbirler bütünü olmalıdır ve hem programları hem de diğer yardım kaynaklarını kapsamalıdır.

Tek tek projeler için bilgilendirme ve tanıtımın maliyeti, söz konusu projenin bütçesi içerisinde karşılanacaktır.

Katılım öncesi programlar uygulandığında, aşağıdaki (a) ve (b)'de yer alan tedbirler bütünü uygulanacaktır:

(a) Başvuran ülkelerin yetkili makamları, programların ve diğer yardım kaynaklarının içeriğini en uygun şekilde yayımlayacaklardır. Bu tür dokümanların uygun şekilde dağıtılmasını garanti altına alacaklar ve ilgili taraflar için ellerinde hazır bulunduracaklardır. Oluşturulan bilgilendirme ve tanıtım malzemelerinin uygulayıcı ülke sathında tutarlı sunumunu garanti altına alacaklardır.

(b) Yerinde bilgilendirme ve tanıtım tedbirleri şunları içerecektir:

(i) Bedeli 1 milyon Euro'yu aşan altyapı yatırımları olması halinde;

- yukarıda, 2. paragrafta belirtilen Tüzük ve Karar hükümlerine uygun olarak kurulması ve teknik şartname rehberinin ülkedeki Avrupa Komisyonu Temsilciliği tarafından temin edilmesi koşuluyla, ilgili yerlere ilan tahtaları yerleştirilmesini,
- yukarıda 2. paragrafta belirtilen Tüzük ve Karar hükümlerine uygun olarak kurulması ve teknik şartname rehberinin ülkedeki Avrupa Komisyonu Temsilciliği tarafından temin edilmesi koşuluyla, halkın erişimine açık yerlere kalıcı hatıra plakaları yerleştirilmesini.

(ii) Yerel potansiyeli geliştirmeye yönelik tedbirler, katılım öncesi programlardan yararlanan tüm diğer tedbirler ve üretken yatırımlar olması halinde;

- yukarıda, paragraf 3(b)(i)'de belirtilen hükümlere uygun olarak potansiyel lehdarları ve genel olarak halkı katılım öncesi yardımlar konusunda bilinçlendirme tedbirlerini,
- böyle bir başvuru için doldurulması gereken formlarda; AB'den gelen yardımın, özellikle de yukarıda belirtilen hükümlere uygun olarak sağlanan katılım öncesi yardımların gösterilerek, kısmen katılım öncesi yardımlardan finanse edilen genel yardımlar için başvuranları hedef alan tedbirleri.

4. AB yardımlarının iş çevrelerinde, potansiyel lehdarlar ve genel olarak halk arasında görünürlüğü

4.1 İş çevreleri

İş çevreleri kendilerini doğrudan ilgilendiren bu yardımlarla olabildiğince yakın ilişkide olmalıdır.

Yardımların uygulanmasından sorumlu olan makamlar, bilginin, potansiyel lehdarlara, özellikle de KOBİ'lere ulaşması için gerekli uygun kanalların varlığını garanti etmelidirler. Bunlar uygulanacak idari usullere ilişkin bilgileri içermelidir.

4.2. Diğer potansiyel lehdarlar

Yardımların uygulanmasından sorumlu makamlar, bilginin, eğitim, istihdam veya insan kaynaklarının geliştirilmesi gibi tedbirlerden yararlanan veya yararlanma ihtimali olan

herkese ulaşması için gerekli uygun kanalların varlığını garanti etmelidir. Bu amaçla; istihdam, iş ve iş grupları, eğitim merkezleri ve sivil toplum kuruluşları ile ilgili mesleki eğitim birimleri arasında işbirliğini sağlamalıdır.

Formlar

Ulusal, bölgesel ve yerel makamlar tarafından duyurular, başvuru ve nihai lehdar veya böyle bir yardım için seçilme yeterliliğine sahip diğer kişiler için tasarlanan formlar, AB'nin ve özellikle ilgili katılım öncesi yardımın mali destek sağladığını gösterir nitelikte olacaktır. Lehdarlara gönderilen yardım bildirisini söz konusu program tarafından sağlanan yardımın miktarını veya yüzdesini içerecektir. Eğer bu tür dokümanlar ulusal veya bölgesel amblemler taşıyorlar ise, aynı zamanda aynı büyüklükte AB logosunu da taşıyacaklardır.

4.3. Genel halk

Medya

Yetkili makamlar medyayı AB tarafından finansman katkısı sağlanan faaliyetler ve özellikle katılım öncesi programlar ile ilgili olarak en uygun şekilde bilgilendirecektir. Böyle bir bilgilendirmede, bu katkı adilene bir biçimde yansıtılacaktır.

Bu amaçla, faaliyetlerin başlaması (Komisyon tarafından benimsendikten sonra) ve uygulama aşamasındaki önemli safhalar, özellikle yerel basın (yazılı basın, radyo ve televizyon) nezdinde, bilgilendirme tedbirlerine tabi olacaktır. Başvuran ülkedeki Avrupa Komisyonu Temsilciliği ile uygun işbirliği garanti edilmelidir.

Önceki iki paragrafta ortaya konan prensipler basın açıklamaları veya tanıtım bildirimleri gibi ilanlar için geçerlidir.

Bilgilendirme faaliyetleri

Bir kısmı katılım öncesi programlardan yararlanılarak finanse edilen konferanslar, seminerler, fuarlar ve sergiler gibi bilgilendirme faaliyetlerini organize edenler AB katkısını açıkça ortaya koymayı da üstleneceklerdir. Şartlara bağlı olarak, toplantı odalarında Avrupa bayraklarının yer alması, dokümanlar üzerinde AB logosunun bulunması şeklinde fırsatlar değerlendirilebilir. Başvuran ülkede bulunan Avrupa Komisyonu Temsilciliği gerektiğinde bu tür faaliyetlerin hazırlık ve uygulamasında yardımcı olacaktır.

Bilgilendirme araçları

Katılım öncesi yardımlardan finanse edilen veya finansmanına katkı sağlanan programlar veya benzer tedbirler hakkındaki yayınlar (broşür ve kitapçıklar gibi), başlık sayfasında,

ulusal veya bölgesel amblemin kullanıldığı durumda, AB logosunu taşımanın yanı sıra AB katkısını da açıkça göstermelidir.

Bu tür yayınların önsöz içermesi halinde, AB katkısının açıkça ortaya konması açısından başvuran ülkedeki sorumlu kişi ile birlikte Komisyon adına Komisyon Temsilcisinin imzası bulunmalıdır.

Bu tür yayınlar ilgili tarafların bilgilendirilmesi konusunda sorumlu olan ulusal ve bölgesel makamlara atıfta bulunacaktır.

Yukarıda bahsedilen ilkeler işitsel-görsel araçlar için de geçerlidir.

5. İlan tahtaları, hatıra plakaları ve posterler ile ilgili özel düzenlemeler

Katılım öncesi programlar tarafından kısmen finanse edilen tedbirlerin görünürlüğünü temin etmek amacıyla, başvuran ülkeler aşağıdaki bilgilendirme ve tanıtım tedbirlerine uyulmasını garanti edeceklerdir.

İlan tahtaları

Yatırımın finansmanına AB katkısı ile ilgili bilgi içeren ilan tahtaları, AB katkısının 1 milyon Euro veya daha fazla olduğu tüm proje mekanlarına yerleştirilecektir. Yetkili ulusal veya bölgesel makamlar kendilerinin projede yer aldıklarına ilişkin ilan tahtası yerleştirmeseler dahi AB katkısını belirten özel bir ilan tahtası yerleştirilecektir. İlan tahtaları faaliyetin ölçeğine (AB'den sağlanan katkının miktarı dikkate alınarak) göre fark edilir bir büyüklükte olmalıdır ve yukarıda bahsi geçen ve Avrupa Komisyonu Temsilciliğinden temin edilebilen teknik rehberdeki talimatlara uygun şekilde hazırlanmış olmalıdır.

İlan tahtaları için tamamlanmasından sonra 6 ay daha yerleştirildikleri yerde kalacak ve mümkün olması halinde yerine yukarıda bahsi geçen teknik rehberde belirtilen özelliklere uygun hatıra plakaları yerleştirilecektir.

Hatıra plakaları

Genel halkın erişimine açık yerlere (kongre merkezleri, havaalanları, istasyonlar vb.) kalıcı hatıra plakaları yerleştirilmelidir. AB logosuna ek olarak, bu tür plakalar ilgili katılım öncesi programla birlikte AB'nin mali katkısından da bahsetmelidir.

Bir ulusal, bölgesel ve yerel makam veya bir başka lehdar, bedeli 1 milyon Euro'yu aşmayan projeler ile ilgili olarak bir ilan tahtası, hatıra plakası yerleştirmeye, poster asmaya veya bilgilendirme amaçlı başka tür bir adım atmaya karar verdiğinde AB katkısı da gösterilmelidir.

6. Son hükümler

İlgili ulusal, bölgesel veya yerel makamlar, uygun olduğunu düşünceleri halinde, her halükarda ek tedbirler yürürlüğe koyabilirler. Avrupa Komisyonu Temsilciliğine

danışacaklar ve onları girişimleri konusunda bilgilendireceklerdir; böylece, uygulama konusunda Temsilciliđin uygun şekilde katkı sunması sağlanabilecektir.

Bu hşkşmlerin uygulanmasını kolaylaştırmak için Komisyon gerektiğinde ilgili Temsilcilikleri vasıtasıyla tasarım taleplerine rehberlik etmek mahiyetinde teknik yardım sağlayacaktır. Detaylı tasarım yşnergelerini içeren bir rehber ilgili ũlke dilinde ve elektronik ortamda hazırlanacak ve ilgililere talep ũzerine verilebilecektir.